

3.1.6. MODELS DE COMPORTAMENT SOCIAL I EDUCACIÓ AMBIENTAL

En aquest apartat es descriu el grau d'associacionisme i de percepció ambiental de la població. També s'analitza l'oferta d'educació ambiental i, en darrer lloc, es presenten els resultats de l'Enquesta de Percepció Ambiental que es va fer l'any 2000, mentre es duia a terme la Prediagnosi Ambiental del Municipi.

3.1.6.1. Associacionisme

Subirats compta amb potencialitats importants pel que fa al moviment associatiu. La descentralització de la població, repartida entre 15 nuclis, ha facilitat que, tradicionalment, els habitants de cada nucli s'agrupin en centres culturals i recreatius, agrícoles, esportius, etc.

Tradicionalment, hi havia hagut una gran participació en els esdeveniments al carrer, les festes, les trobades o les fires. Ara, però, la participació veïnal ha patit una gran davallada, induïda pels canvis globals en el model de vida, que es fa més de portes endins que de portes enfora. En una societat més individualista, les persones tendeixen a compartir menys i incrementa així la passivitat, tot transferint a les administracions locals la responsabilitat de mantenir actives les activitats de celebració, trobades, etc. Tot i amb això, a Subirats, són les entitats veïnals encara tenen un pes notable en relació amb la difusió cultural, com apunta el *Pla de Desenvolupament Cultural de Subirats* (EIX i.d.a, 2004); són les que organitzen més activitats culturals i les que disposen de més mitjans humans (voluntaris). El Pla remarca el pes específic de 8 associacions del municipi, 7 de les quals es van crear durant la primera meitat del segle XX:

- **Centre Agrícola Sant Pau d'Ordal** (406 socis). Creat el 1914, compta amb un grup excursionista, un de teatre, una coral, una revista, centre d'esplai i grup de diables. Té local propi, que obre cada dia
- **Centre Cultural i Recreatiu de Lavern** (230 socis). Data de 1917 i compta amb un local de propietat, ben equipat (bar, sala de teatre, pista de ball, televisió, aigua i llum). Participa en les festes majors (Gran i Petita), en el Carnaval i en la Festa del most.
- **Ateneu Ordalenc** (368 socis). Creat el 1928, també té un local de propietat. Fan balls de saló, gimnàstica i esplai, a part de col·laborar en l'organització de festes, com la de l'Arbre

- **Centre Recreatiu de Can Rosell** (43 socis). Data de 1917. Té un local propi, amb sala polivalent, escenari i bar. Participa en l'organització de la Festa Major i en la Festa de la Verema
- **Patronat Familiar de Subirats** (41 socis). Es va crear el 1928 i també disposa de local, amb una sala de reunions i bar. Participa activament amb la Festa de Reis
- **Centre Cultural i Recreatiu de Ca L'Avi** (24 socis). Data de 1933 i compta amb un local de propietat, de 300 m2. participa en la Festa Major i en la de Reis
- **Centre Cultural i Recreatiu de Can Cartró** (75 socis). Data de 1933 i compta amb un local de propietat, ben equipat (bar, sala polivalent, escenari, televisió, calefacció, lavabos, aigua i llum). Participa en les festes major, del Most, etc.
- **Casal de Can Batista** (55 socis). És el més recent (1994); compta amb un local social reformat i participa en l'organització de diversos actes (Festa Major, reis, Revetlla de St. Joan, etc.)

Aquests 8 casals compten amb 1272 socis, però es desconeix el percentatge de socis que pertanyen a més d'una associació, de manera que es fa difícil valorar el grau d'associacionisme a partir d'aquestes dades.

Tenint en compte aquesta informació, i la que ha proporcionat l'Ajuntament de Subirats, s'han analitzat les agrupacions esmentades, els sectors i grups que es integren, i també altres entitats i associacions susceptibles de compartir una certa preocupació pels aspectes mediambientals del municipi. Finalment, amb vistes a iniciar el Pla de Participació Ciutadana que necessiten tots els processos d'Agenda 21, s'han seleccionat, 20 entitats vinculables al procés d'implantació de l'Agenda 21 de Subirats (Taula 3.1.6-1). Les entitats estan repartides entre 10 nuclis diferents, atenent a la peculiar distribució de la població del municipi.

El Pla de Participació Ciutadana tindrà diverses etapes, la majoria obertes al públic en general. La primera etapa, de contacte i explicació del procés A21 amb les entitats s'ha dut a terme durant el mes d'abril de 2004 i ha vinculat les 20 entitats esmentades. La segona, oberta a tothom, consisteix en l'exposició dels resultats de la Memòria i de la Diagnosi ambiental, i consta de dues sessions de debat. L'elaboració del Pla d'Acció Ambiental (posterior a la redacció d'aquesta Memòria) també comptarà amb tallers participatius als quals es convidaran especialment a participar les entitats esmentades, a part de la població en general.

Taula 3.1.6-1. Entitats amb les quals es compta per a la implantació de l'A21 de Subirats

ENTITATS CONTACTADES PER A L'INICI DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA	
Sant Pau d'Ordal	Ordal
Centre Agrícola	Ateneu Ordalenc
Centre d'esplai "Els Cargols"	Esplai Sol Naixent
Coral Llebeig	Cresta Box d'Ordal
Grup de Medi Ambient	Lavern
Grup Excursionista del Centre Agrícola	Centre Cultural i Recreatiu de Lavern
Can Cartró	Ca l'Avi
Centre Cultural i Recreatiu	Centre Cultural i Recreatiu
Can Rossell	Urbanització Casablanca (Nord)
Centre Cultural i Recreatiu	Comissió de Festes
Urbanització de Can Rossell	La Muntanya Rodona
Ass. Cultural i Gastronòmica "Les Perdius"	Comissió de Festes
Can Batista	Altres
Casal de Can Batista	ADF
	Patronat de Turisme
	Unió de Pagesos Alt Penedès
	Societat de caçadors

Font: Elaboració pròpia

3.1.6.2. Educació ambiental

Els equipaments municipals són, en principi, els locals idonis on es poden dur a terme tasques d'educació ambiental. Com s'ha exposat en l'apartat anterior, a més, Subirats compta amb locals de les entitats i associacions del municipi, que també han de considerar-se equipaments potencials per desenvolupar aquestes tasques.

Els equipaments municipals bàsics es troben als 3 nuclis d'habitants més importants: Lavern, Ordal i St. Pau d'Ordal. S'hi comptabilitzen 2 centres socio-sanitaris (Ordal i St. Pau d'Ordal); 3 centres esportius (Lavern, Ordal i St. Pau d'Ordal) i 6 centres educatius (3 llars d'infants i 3 escoles primàries).

Els locals de les entitats estan repartits per tot el municipi i és allà on realment gravita l'activitat socio-cultural de Subirats. Gràcies a la política cultural de l'Ajuntament, aquests locals van essent reformats a base d'ajudes i subvencions econòmiques, però el *Pla de*

desenvolupament cultural de Subirats identifica que hi ha mancances estructurals i tècniques en alguns d'ells, per no haver estat rehabilitats o per no disposar de la seguretat i l'accessibilitat necessàries. El mateix document recomana la construcció o l'adequació d'un espai cultural comú, com a inversió del propi Ajuntament, en el qual es puguin desenvolupar els projectes culturals comuns i, a la vegada, acollir les entitats i dotar-les dels recursos necessaris per a dur a terme les seves activitats.

Les activitats d'educació ambiental són escasses a Subirats, tret de les assignatures que l'ensenyament ordinari contempla i que es duen a terme a les escoles municipals. Recentment, però, des que el Patronat de Turisme (Ajuntament de Subirats) ha posat en marxa l'Estació vitivinícola de Lavern-Subirats com a Oficina Turística, s'ha desenvolupat un itinerari didàctic de la vinya, coordinat amb la Ruta vitícola de Subirats. L'itinerari, elaborat amb l'assessorament de la Universitat de Barcelona, conté una guia per al professorat i abarca aspectes de caire mediambiental i de coneixement del territori, vinculats la cultura de la vinya i de l'elaboració del vi. Encara no hi ha dades disponibles del nombre de grups que han realitzat l'itinerari, ni de les valoracions.

3.1.6.3. Grau de sensibilització ambiental

L'única eina de valoració objectiva de la percepció mediambiental dels habitants de Subirats és l'enquesta que es va dur a terme l'any 2000, amb motiu de l'elaboració de la Prediagnosi Ambiental. L'enquesta es componia de 13 preguntes relacionades amb els vectors estructurals i ambientals que tracten les auditories ambientals.

Es van fer 187 enquestes a persones procedents de 12 nuclis de població diferents, en proporció amb la mida dels nuclis (aproximadament un 8% de la població). L'informe que en recull els resultats (Enquesta de Percepció Ambiental de Subirats, doc. inèdit cedit per l'Ajuntament) destaca el següent:

- els aspectes mediambientals que es consideren més problemàtics són la neteja d'espais públics i la recollida d'escombraries (aleshores s'estava desplegant la recollida selectiva);
- en general, es tendeix a coincidir en que les rieres del municipi no estan en bon estat, però que l'entorn agrícola es manté en bon estat
- un 37% dels enquestats troba que es coneix bé el municipi, i un 38% més hi fa excursions només ocasionalment (el 15% reconeix que no el coneix gens). Els punts de passeig/excursió més citats són el castell de Subirats i el Moncau, juntament amb les fonts properes als nuclis urbans

- quant a actituds personals, la majoria dels enquestats procura fer el que té a l'abast per reciclar, estalviar aigua, etc. en les activitats quotidianes. Es demana, però, que hi hagi més facilitats (com ara més contenidors)
- la majoria troba que l'aigua de la xarxa és de bona qualitat, i molta gent afirma que aprofiten l'aigua de pluja
- quant a les indústries que hi havia establertes al municipi, no es creia que fossin especialment contaminants (ara hi ha dos polígons més)
- quant a implicació amb la protecció del medi ambient, la majoria troba que és l'administració qui més s'hi ha d'implicar i no pas cadascú a títol individual
- una gran majoria troba que faria falta tenir més educació ambiental i informar millor els ciutadans, però només una minoria es decidia a participar activament en l'auditoria ambiental i en el procés d'A21L
- la qualitat de vida al municipi es considera bona (el 52% la considera simplement bona i un 20% molt bona: en total 72%)

Cal remarcar que no es fa una descripció exhaustiva dels resultats, pregunta per pregunta, per dos motius: (i) perquè moltes respostes han quedat clarament desfasades en haver canviat considerablement el marc en el qual es van formular (és el cas dels polígons: l'any 2000 n'hi havia només un) i (ii) perquè està previst tornar a fer una Enquesta de percepció ambiental vinculada a la represa del procés d'auditoria ambiental de l'any 2004, com a orientació per a l'elaboració del Pla d'Acció Local.

Fonts Bibliogràfiques

AJUNTAMENT DE SUBIRATS (2000). *Resultats de les enquestes de percepció ambiental*. Document inèdit, proporcionat per l'Ajuntament de Subirats.

EIX I.D.A (2003). *Pla de desenvolupament cultural de Subirats*. Document inèdit, proporcionat per l'Ajuntament de Subirats.